

ดม ชัด ลึก

Khom Chad Luek
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,760

Section: First Section/-

วันที่: จันทร์ 18 กุมภาพันธ์ 2562

ปีที่: 18

ฉบับที่: 6249

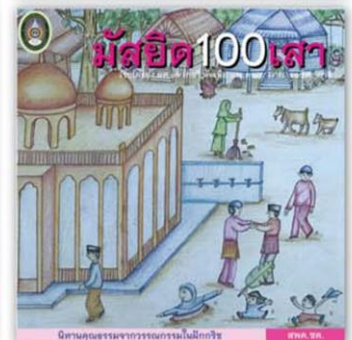
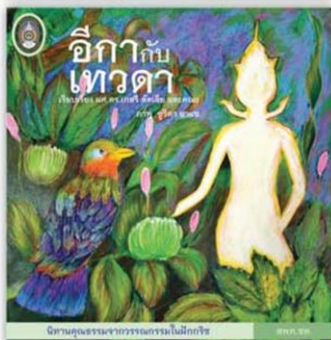
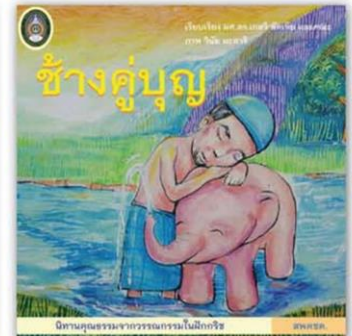
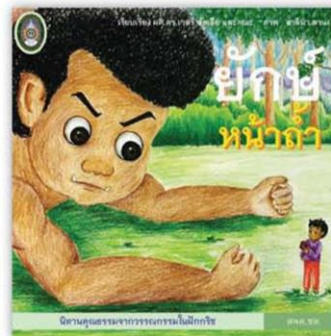
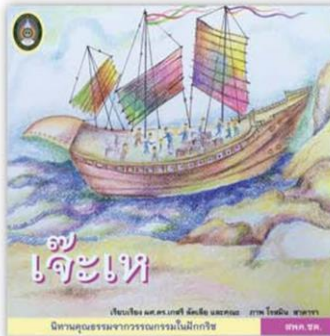
Col.Inch: 112.10 Ad Value: 197,296

หน้า: 5(ล่าง)

PRValue (x3): 591,888

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: "วรรณกรรมในฝักริช" เสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยชายแดนใต้ด้วยวรรณกรรมท้องถิ่น

“วรรณกรรมในฝักริช”

เสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยชายแดนใต้ด้วยวรรณกรรมท้องถิ่น

หลังการสำรวจเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้กว่า 1600 คน จนได้พบข้อเท็จจริงว่า เด็กปฐมวัยในพื้นที่ยังมีหนังสือไม่ถึง 3 เล่มที่บ้าน เกือบร้อยละ 50 กลายเป็นหนึ่งที่มาของการจัดทำ “นิทานคุณธรรมจากวรรณกรรมในฝักริช” สื่อนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยในรูปแบบวรรณกรรมพหุภาษาชุดแรกของสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ “โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายแดนใต้” โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่มี ผศ.ดร. เกสรี ลัดเลีย และคณะร่วมกันจัดทำขึ้น ภายใต้การสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

“เราคิดว่าเด็กเรามีปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เชิงปริมาณคือที่บ้านก็ยังมีหนังสือน้อย ส่วนเชิงคุณภาพพ่อแม่ก็ยังมีเวลาอ่านหนังสือให้กับลูกน้อย ดังนั้นเราจึงคิดเพิ่มหนังสือ โดยต้องเป็นหนังสือหลากหลาย และ

เป็นเรื่องราวของคนในพื้นที่เองน่าสนใจ ขณะเดียวกันต้องเป็นสิ่งที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาใช้หนังสือกับลูก” ผศ.ดร.เกสรี ลัดเลีย ให้ข้อมูลในเวทีเสวนา “วรรณกรรมเพื่อพัฒนาเด็กในสังคมพหุวัฒนธรรมและพหุภาษาในพื้นที่ ชายขอบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และทางเหนือของประเทศไทย” ในการจัดงานมหกรรมการอ่านแห่งชาติ ครั้งที่ 2 “มหัศจรรย์การอ่านเพื่อเด็กปฐมวัยในภูมิภาค” ที่เชียงใหม่

ผศ.ดร.เกสรี ลัดเลีย

ก่อนจะเป็น “วรรณกรรมในฝักริช”

“มันเริ่มมาจากเรามองว่า เราไปค้นดูเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในแถบชายแดนภาคใต้ แทบทุกเรื่องจะเชื่อมโยงโลกมาอยู่ได้ด้วย ซึ่งไม่ว่าจะมองเรื่องวัฒนธรรมในแง่มุมใด จะมีเรื่องของ “กริช” เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ” ซึ่งหากมองลึกถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “กริช” กับวิถีชุมชนแล้ว ในทัศนะของพี่น้องชาวภาคใต้ “กริช” ไม่ได้หมายถึงการเป็นศาสตราวุธเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังถูกใช้เป็นสื่อประกอบในพิธีกรรม พิธีการ หรือในแง่การแสดงและการละเล่น ไปจนถึงการแฝงอัตลักษณ์อยู่ในศิลปะต่างๆ ผ่านลวดลายที่เกี่ยวข้องกับกริชเสมอ

“เมื่อเห็นว่า มี “กริช” เป็นจุดร่วมหลายเหตุการณ์ ทุกฝ่ายในคณะทำงานจึงมาคุยกันว่า จันเราควรมองเปรียบเทียบโลกของสามจังหวัดชายแดนใต้หรือพื้นที่มลายูตรงนี้ เป็นเสมือนโลกของกริช”

โดย ผศ.ดร.เกสรี อธิบายต่อว่า จากส่วนประกอบของกริช ประกอบไปด้วย ฝักริชและ

ตากฤษ ซึ่งตากฤษหมายถึงใบไม้ที่อยู่ภายในแต่ละเล่มมักถูกสลักเสลาตลอดสายงามแสดงเอกลักษณ์ที่มีคุณค่า ดังนั้น การที่ฝักริชได้ห่อหุ้ม "ตากฤษ" ไว้ ก็เท่ากับการเก็บสิ่งที่มีคุณค่าไว้ข้างใน เฉกเช่นเดียวกับโลกมลายูที่ได้เก็บสิ่งที่มีคุณค่าอยู่ภายใน ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมท้องถิ่น วรรณกรรมพื้นบ้าน ตำนานหรือภูมิปัญญาต่างๆ มากมาย หากแต่นำเสียดายที่คนส่วนใหญ่ไม่อาจเข้าถึง และไม่สามารถดึงคุณค่าเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ให้เต็มประสิทธิภาพ

"เราก็เปรียบเทียบกับเห็นว่า วรรณกรรมที่มีคุณค่าของท้องถิ่นเหล่านี้คือคุณค่าที่ถูกเก็บไว้ และรอวันที่เราจะหยิบออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ที่สำคัญเราเชื่อว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเรา คือสิ่งนั้นมันต้องอยู่ในบริบทของเขาเอง"

พลันที่แต่ละฝ่ายได้เห็นพ้องต่อการตีความดังกล่าว แนวคิดจึงถูกนำมาพัฒนาสู่โครงการจัดทำ "นิทานคุณธรรมจากวรรณกรรมในฝักริช" ขึ้น ซึ่งคณะทำงานก็ได้พบว่า มีภูมิปัญญามากมายที่แฝงมาผ่านกับวรรณกรรม โดยเฉพาะ ความเป็นพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ของสามชายแดนใต้ จะปรากฏชัดในแง่พหุภาษาที่จับต้องได้ง่าย และเห็นชัดที่สุด

"เราดูทั้งจากในพื้นที่ ในอินเทอร์เน็ต โดยมีคณะคุณครูในสามจังหวัดมาช่วยกันค้นหาวามืออะไรบ้างที่เราจะนำมาจัดทำ ซึ่งวรรณกรรมอันดับแรกที่เราหยิบมาเป็นเรื่องราวใกล้ตัวเด็ก อาทิ ชื่อหมู่บ้าน หรือเรื่องราวตำนานที่เล่าต่อกันมา"

หนึ่งตำนาน ร้อยเวอร์ชัน

หลังจากรวบรวมค้นคว้ามาพอสมควร ทางทีมงานจึงตกลงใจกันว่าผลิตรายการวรรณกรรมในฝักริชชุดแรกสิบเรื่องแต่เมื่อถึงเวลาที่จะเลือกหยิบแต่ละเรื่องนำไปเรียบเรียงเนื้อหา กลับพบว่าในแต่ละชุมชนต่างมีเรื่องเล่าเดียวกันที่เป็น "คนละเวอร์ชัน"

"ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือ หากเราหยิบเวอร์ชันหนึ่งขึ้นมาทำ ก็จะกระทบกับความรู้สึกของเจ้าของเวอร์ชันอื่นๆ ในชุมชนอื่นเขาจะตั้งคำถามว่าทำไมไม่เอาของอันมาทำละ ซึ่งเราเข้าใจนะว่าทุกคนรู้สึกว่าเขาอยากให้เวอร์ชันของเขาเอามาทำเป็นหนังสือ"

ทางออกของงานนี้ จึงต้องมาลงตัวที่การทำ "ประชาพิจารณ์" ในพื้นที่เพื่อคัดเลือกเวอร์ชันที่เหมาะสมที่สุด

เราต้องการบอกทุกคนว่าเรารับรู้และยอมรับในทุกเวอร์ชันนะว่ามีคุณค่าหมด แต่เราจะขอหยิบเอาเวอร์ชันที่เนื้อหา มีความซับซ้อนที่พอดีเหมาะกับช่วงวัยและพัฒนาการเด็กมากที่สุด"

เมื่อคัดได้เรื่องทีุ่ทุกคนยินยอมพร้อมใจ กระบวนการต่อไปคือการคัดคุณครูศิลปะในพื้นที่มา 10 คนซึ่งก่อนจะลงมือวาดหนังสือภาพแต่ละเล่ม ทุกคนยังต้องผ่านการเวิร์คช็อปเพื่อทำความเข้าใจว่าระหว่างการวาดรูปให้สวย กับการวาดรูปให้สวยและเหมาะสมสำหรับหนังสือสำหรับเด็กนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร กระบวนการนี้จะช่วยให้นักวาดทุกคนค่อยๆ ลดตัวตนของตนเองลงไปทีละเล็กละน้อยสำหรับเนื้อหาที่สืบเรื่องของชุดวรรณกรรมในฝักริชจะต้องมีลักษณะร่วมกันคือทุกเรื่องจะต้องมีเนื้อหาแฝงไว้ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เนื้อหาต้องเหมาะกับวัยเด็ก อาทิ เรื่องความกตัญญู ความสามัคคี การยอมรับในตัวเอง การชื่นชมในอัตลักษณ์ของตัวเอง

"เราเชื่อว่า วรรณกรรมในฝักริชยังมีอีกเยอะที่จะหยิบออกมา เราต้องการให้ชั้นหนังสือในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นบ้านโรงเรียน หรือที่ไหนก็แล้วแต่ ควรมีหนังสือท้องถิ่นอย่างน้อย 15 เปอร์เซ็นต์"

ส่วนการนำไปใช้ ทีมงานตั้งใจที่จะไม่ให้หนังสือวางอยู่แค่ในโรงเรียน หากแต่ยังแจกจ่ายให้พ่อแม่ผู้ปกครองที่อยู่ในพื้นที่สาม

จังหวัดแดนใต้ได้ทั่วถึงซึ่งถูกขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กับการเวิร์คช็อปกับพ่อแม่ในพื้นที่ให้เข้าใจมากขึ้นว่าทำไมควรเปลี่ยนเวลาที่อยู่กับมือถือมาอยู่กับหนังสือและลูก

"วรรณกรรมชุดนี้เป็นวรรณกรรมที่เราตั้งใจให้เป็นสองภาษา คือภาษาไทยและภาษามลายูกลางหรือยาวี สาเหตุที่ต้องทำเช่นนี้เพราะพ่อแม่บางส่วนยังไม่ถนัดกับการใช้ภาษาไทย แต่เราต้องการให้ผู้ปกครองใช้หนังสือกับลูก จึงเป็นที่มาของวรรณกรรมสองภาษา ขณะเดียวเขาต้องเริ่มภาคภูมิใจในภาษาท้องถิ่นตัวเอง วัฒนธรรมของเขาเองก่อน ถ้าไม่มีตรงนั้นมันก็ยากในการจะพาเขาไปภูมิใจในเพื่อนหรือคนอื่น แต่จากภาษาแม่ภาษาท้องถิ่น สุดท้ายมันต้องไปสู่ภาษาไทยให้ได้ นั่นคือเป้าหมายของเรา"

ท้ายสุด ผศ.ดร.เกสรียะว่า วรรณกรรมชุดนี้คืออีกก้าวของการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านในพื้นที่ชายแดนใต้ที่จะนำไปสู่ความรักความอบอุ่น ความมั่นคงทางจิตใจ และทำให้ "เด็ก" เชื่อมมั่นในการมีสถาบันครอบครัว ที่สำคัญคือเด็กๆ สามชายแดนใต้ยังเพิ่มทักษะในการอ่าน

"การที่เขาคุยเรื่องใกล้ตัวทำให้เขาคุยได้เยอะ ยิ่งเขาคุยได้เยอะได้มากเท่าไร สื่อสารมากเท่าไร ไม่ว่าเขาจะใช้ภาษาอะไรก็แล้วแต่นั้นคือทักษะกระบวนการคิดเขาเกิดซึ่งแน่นอนสุดท้ายมันส่งผลต่อพัฒนาการ" ผศ.ดร.เกสรียะทิ้งท้าย